Eduskunnan hallintovaliokunnalle
hallintovaliokunta@eduskunta.fi

Eduskunnan hallintovaliokunnan kirjallinen lausuntopyyntö 6.11.2025 kokoukseen

HE 146/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy (jatkossa Hyvil) kiittää eduskunnan hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta lausua laista kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

Keskeiset huomiot lakiesityksestä

Hyvil pitää ehdotettuja muutoksia kannatettavina. Käsittelyssä oleva lakiesitys on pääasiassa tekninen ja ehdotettujen muutosten tarve on noussut käytännön toimeenpanosta. Erityisesti tiedonvaihdon tehostamiseen ja hallinnollisen kuorman vähentämiseen sekä vastaanottoon ja kuntaan ohjaamiseen liittyvät ehdotukset ovat tervetulleita.

Hyvil kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että käyttöoikeuksien myöntäminen hyvinvointialueiden edustajille kotoutumisen asiakastietojärjestelmään säilyisi edelleen kunnan tehtävänä (80.1 §)**.** Hyvilin arvion mukaan esitetty perustelu, että käyttöoikeuksien myöntämisen keskittäminen KEHA-keskukseen veisi enemmän resursseja kuin nykymalli, jossa hyvinvointialueet voivat joutua hakemaan käyttöoikeuksia samalle työntekijälle esimerkiksi kymmenestä tai vaikkapa kahdestakymmenestä eri kunnasta, ei voi olla hallinnollisesti tehokkaampi kuin käyttöoikeuksien hakemisen keskittäminen KEHA-keskukseen. Tällöin esimerkiksi kymmenen kunnan alueella kotoutuja-asiakkaiden kanssa työskentelevälle hyvinvointialueen työntekijälle, joka osallistuu kotoutumislain mukaisiin tehtäviin, voitaisiin hakea käyttöoikeus kaikkiin työskentelykuntiin yhdellä kertaa. On siis erittäin vaikea ymmärtää, miten nyt lakiin kirjattu malli olisi koko julkisen hallinnon tehokkuuden näkökulmasta resurssiviisas ratkaisu. **Hyvilin näkemyksen mukaan KEHA-keskus olisi ehdottomasti oikea taho myöntämään käyttöoikeudet hyvinvointialueille kotoutumisen valtakunnalliseen tietojärjestelmäpalveluun.** Vastaava ratkaisu on jo toteutettu työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain osalta (381/2023).

Hyvil myös huomauttaa, että avoimeksi jää, miten ehdotetut laajennetut tietojärjestelmäpalvelun käyttöoikeudet *(ehdotettu 80.1 §:n uusi muotoilu)* **ja toisaalta 86 §:n mukaiset viranomaisten tiedonvaihto-oikeudet suhtautuvat toisiinsa.**

CC BY ND

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
www.hyvil.fi
etunimi.sukunimi@hyvil.fi
Y-tunnus: 3324881-1

Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
www.hyvil.fi
fornamn.efternamn@hyvil.fi
FO-nummer: 3324881-1

Sääntelyssä vaikuttaa edelleen jäävän epäselväksi se, miten ja mihin tietoon perustuen lainsäätäjä on ajatellut hyvinvointialueen suorittavan oman arvionsa siitä, onko kotoutuja-asiakkaalla kunnan tai työvoimaviranomaisen kotoutumispalvelujen ja hyvinvointialueen sote-palvelujen yhteensovittamisen tarvetta (14.4 § ja 20.2 §, joita ei ehdoteta muutettaviksi). **Hyvilin näkemyksen mukaan hyvinvointialueen tulee voida itse omaan arvioonsa ja riittävään tietoon ja tiedonsaantioikeuksiin perustuen ratkaista, onko sillä velvollisuus osallistua osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin tai kotoutumissuunnitelman laadintaan.** 80.1 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan ei olisi tarkoituksenmukaista rajata hyvinvointialueen käyttöoikeutta asiakastietojärjestelmään liian tiukasti, vaan käyttöoikeus voitaisiin myöntää kotoutumislain mukaisiin tehtäviin. Mikäli tällä tarkoitetaan sitä, että 80 §:n nojalla riippumatta 86.2 §:n sääntelystä, hyvinvointialueen viranomaisella on oikeus saada tietoja asiakastietojärjestelmästä aina, kun pyydetyt tiedot ovat välttämättömiä kotoutumislakiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai esimerkiksi em. osallistumisvelvollisuuden arvioimiseksi, tulisi tämä oikeus vähintäänkin perusteluissa tuoda selkeämmin esille.

Lopuksi Hyvil toteaa, että ehdotetun uuden 92 a §:n perusteella KEHA-keskuksen lakisääteisten seuranta-, arviointi- yms. tehtäviensä hoitamiseksi saamat laajennetut tiedonsaantioikeudet eivät saa tuottaa ylimääräistä lisätyötä hyvinvointialueille vaadittujen tietojen toimittamiseksi. Esityksestä ei selviä, millaisista hyvinvointialueen tiedoista tarkkaan ottaen olisi kysymys ja miten tietoja on ajateltu toimitettavaksi tai tiedonvaihtoon tarkoitettuja tietojärjestelmiä käytettäväksi lisääntyvän manuaalisen työn välttämiseksi. Lähtökohtaisesti tarvittavien tietosisältöjen tulisi syntyä automaattisesti hyvinvointialueiden tiedontuotannossa ja siirtyä KEHA-keskuksen hyödynnettäviksi ilman manuaalisen työn tarpeetonta lisääntymistä.

HYVIL

Ellen Vogt
erityisasiantuntija

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
www.hyvil.fi
etunimi.sukunimi@hyvil.fi
Y-tunnus: 3324881-1

Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
www.hyvil.fi
fornamn.efternamn@hyvil.fi
FO-nummer: 3324881-1